

OPONENTSKÝ POSUDEK

Název práce: *Možnosti využití interaktivní tabule v hudební výchově na 1. stupni ZŠ*

Autor: *Andrea Doležalová*

Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, katedra hud. výchovy, 2015, 87 stran s obrazovými přílohami v textu + 11 stran příloh

Masový rozvoj informačních technologií v posledních třech desetiletích se promítl a nadále promítá do na první pohled vzdálených oblastí, jakými se může jevit např. hudba nebo hudební výchova. Příslušný hardware a software neslouží pouze k zvukovým či grafickým záznamům hudby nebo jejím úpravám, nejen jako pomocník v hudební kompozici, ale jako vítaná pomůcka pro oblast hudebního vzdělávání formou interaktivního typu výuky, která tak může pozitivním způsobem motivovat žáky k hudebnímu vzdělávání. K tomu může sloužit např. práce s pracovními listy ve formě prezentací v rámci programu PowerPoint (produkt společnosti Microsoft) nebo jeho Free Open Source softwarových alternativ nebo práce s interaktivní tabulí. A právě problematice možnosti využití interaktivní tabule ve výuce hudební výchovy se věnuje i předložená diplomová práce.

V první kapitole práce autorka seznamuje čtenáře s fenoménem interaktivní tabule, zejména jejími nejběžnějšími typy (SmartBoard, ActivBoard, Clasus, Interwrite, E-Beam), které jsou součástí vybavy multimediálních učeben ve školách. V druhé kapitole pak popisuje dostupný software určený pro interaktivní výuku, zejména již vytvořené interaktivní učebnice, výukové portály nebo standardní postupy pro vlastní vytvoření interaktivních učebnic „na míru“ v podobě digitálních učebních materiálů. Navazující třetí kapitola je pak zaměřena na využití interaktivní tabule v praxi, postihuje pozitiva a negativa, která tento typ práce přináší, a popisuje práci s interaktivní tabulí ve výuce HV.

Jádrum práce jsou pak kapitoly čtvrtá a pátá. Čtvrtá kapitola přináší několik ukázek práce s interaktivní tabulí ve formě dokumentace čtyř příprav na vyučovací hodiny HV a reflexi těchto plánů na základě jejich realizace a hodnocení. Poslední, pátá kapitola pak popisuje vlastní výzkumný projekt, zaměřený 1) na procentuální výskyt typů interaktivních tabulí; 2) na efektivitu názornosti a snadnější zapamatovatelnosti při práci s interaktivní tabulí; 3) na ovlivnění míry zastoupení činnostních disciplín v hodinách HV při práci s interaktivní tabulí a 4) na ovlivnění míry tvorby vlastních programů paralelně s využitím programů již dostupných. Z toho to průzkumu mezi učiteli hudební výchovy na ZŠ mj. vyplývá, že nejčastějším typem interaktivních tabulí používaných v současné době je typ SmartBoard, že drtivá většina škol u nás je vybavena interaktivní tabulí a že tento hardware při výuce HV využívají téměř 3/4 učitelů HV. Interaktivní tabule slouží jako multifunkční pomůcka, která poskytuje nezměrné množství možností zajišťujících pestrost a originalitu výuky. Z výsledků průzkumu taktéž vyplývá, že učitelé pracují s interaktivní tabulí zejména při opakování již probraného učiva, dále při jeho osvojování a následném procvičování; největší podíl využití má pak interaktivní tabule v rámci poslechových činností.

Jedna z hypotéz průzkumu měla ověřit, zda používání interaktivní tabule svádí k omezení hry na tradiční hudební nástroje a omezení zpěvu. Autorka práce na základě průzkumu uvádí, že tyto obavy byly vyvráceny, neboť 83 % dotazovaných učitelů uvedlo, že doprovázejí zpěv žáků pomocí akustických nástrojů (str. 66 a 80). Dle názoru oponenta je nutné brát v úvahu i zjištěný počet téměř 68 % dotazovaných, kteří rovněž doprovázejí zpěv pomocí tradičních

zvukových přehrávačů (CD či MP3), nebo počet téměř 45 % procent dotazovaných využívajících nahrávek umístěných na interaktivní tabuli (str. 66). Pro ověření výše uvedené hypotézy (tj. zda dochází k omezení, či nikoliv) by otázka/odpověď měla zahrnovat rovněž vyjádření míry použití jednotlivých možností doprovodu, případně preference či pořadí výčtu uvedených alternativ.

Při zpracování práce autorka využívala dostupných pramenů i literatury, prokázala znalost metodiky výzkumu a schopnost kreativity při tvorbě návrhů výukových materiálů.

Práce je vhodně strukturovaná, po formální stránce odpovídá kritériím; jazyková stránka vykazuje občasné nedostatky jak gramatické (zejména interpunkční – např. str. 53), tak stylistické (např. „osvojování skladatelů“ – str. 15) nebo názvoslovné (např. DUM versus Dum – str. 15).

Oponent práce se domnívá, že vytyčený cíl práce, tj. přiblížení problematiky využití interaktivní tabule v hudební výchově na ZŠ, byl naplněn. Práce odkrývá sondu do reálné situace současné hudebněvýchovné praxe na ZŠ nejen ve vytyčené oblasti; jejím „vedlejším produktem“ jsou další důležité informace, např. zpráva o současné vybavenosti učeben hudební výchovy, ale i o míře aprobovanosti učitelů HV.

Diplomová práce splňuje nároky a kritéria kladená na práci tohoto druhu. Z tohoto důvodu ji **doporučuji** k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Jak zní správně celé jméno skladatele J. J. Ryby? (str. 18)
2. Navrhněte alternativu čtyřslabičného slova nebo slovního spojení k uvedenému „a–teď–ka–já/vy“. Z jakého důvodu uvedené spojení vybízí k úvaze nad vhodností jeho použití jako výukového materiálu pro žáky ZŠ? (str. 46)
3. Uveďte hlavní výhody a nevýhody při vlastní práci s interaktivní tabulí a tvorbou interaktivních učebnic.

V Praze dne 12. 5. 2015

PhDr. Petra Bělohávková, Ph.D.
oponent